

OBRAZOVANJE, IDENTITET I RADNA PODRUČJA SOCIJALNE PEDAGOGIJE U AUSTRIJI - JEDNO PRIBLIŽAVANJE

Josef Scheipl

Institut za odgojne znanosti
Odjel socijalne pedagogije
pri Karl-Franzens-Sveučilištu Graz/Austrija

SAŽETAK

Začeci socijalne pedagogije nalaze se u domovima za sirotu djecu i odgojnim domovima 19. stoljeća. Početkom 20. stoljeća, u okvirima uprave, socijalni rad se temeljio na brizi i njezi siromašnih. Oba ova radna područja, 20-tih godina ovog stoljeća u Beču, postižu značajnu teorijsku i praktičnu razinu i uzajamno se potiču. U sadašnjoj Drugoj Republici stručni identitet obje profesije napredovao je posebice kroz poboljšanje obrazovanja, pri čemu se razina obrazovanja socijalnih radnika nalazi iznad razine obrazovanja socijalnih pedagoga. Za daljnji napredak profesionalnog identiteta posebice su značajni Zakon o pravima mladih (1988) i Zakon o dobrobiti mladih (1989). Istovremeno se počinju i područja rada obje grupe stručnjaka sve više miješati. I druge profesije (odgojiteljice u vrtiću, učitelji/ce) sve više prodiru u ovo stručno područje. Iz teorijskih i praktičnih promišljanja autor zagovara zajedničko vođenje socijalnog rada i socijalne pedagogije prema jednom posebnom socijalnom radu koji bi imao različita težišta. Pri tome se zalaže za pozitivno naglašavanje profesionalnog identiteta u smislu uobičajene perspektive u okvirima života i svakodnevnice.

1. UVOD

Po mome mišljenju mnogo toga trenutačno govori u prilog trendu da se socijalna pedagogija i socijalni rad sve više počinju preklapati i srastati. Kao dugoročan rezultat toga očekujem pojavu stručnog područja "socijalni rad" s različitim zadanim težištima unutar obrazovanja i unutar stručne prakse. Iz tog razloga u ovom prilogu upućujem na one specifične razlike između socijalne pedagogije i socijalnog rada koje smatram važnima za razumijevanje. Aktualni problemi, ali i perspektive socijalnoga rada trebaju biti iskorišteni za razvoj procesno orijentiranog identiteta.

2. IDENTITETI I POVIJESNI NAČIN GLEDANJA

Socijalna pedagogija i socijalni rad u Austriji vuku korijen – kako je za očekivati – iz različitih tradicija.

1.1. Socijalna je pedagogija imala svoje polazište u odgojnim zahtjevima unutar sirotišta i "poprav-

nih domova za mlade" prošloga stoljeća. Nakon prijelaza stoljeća te su ustanove preimenovane u "skrbno-odgojne ustanove" odnosno u "odgojne ustanove". Nova će orijentacija u institucionalnoj skrbi uslijediti u "crvenom Beču" dvadesetih godina pod vodstvom Juliusa Tandlera (1920-1933) Što se tiče sadržajne strane mjerodavan je pri tome bio August Aichhorn sa svojim zamislima o jednoj "modernoj skrbnoj ustanovi" (Zapuštena mladež, 1925 – 7 izlaganje). Dvorac Wilhelminenberg je preuređen u jedan od "vjerojatno najotmjenijih dječjih domova u svijetu" i otvoren je 1927. godine. No, te se reformatorske ideje u ono vrijeme nisu proširile po čitavoj Austriji. Odgojne su ustanove kao i u njima zaposleni odgajatelji u načelu bile na lošem glasu. Oni nisu bili dorasli zadacima, a često nisu bili ni obrazovani.

2.2. Socijalni je rad u Austriji izum uprave. Od 1910. godine u austro-ugarskoj je monarhiji stvorena služba radnog skrbništva koja je stavljena pod nadležnost upravne vlasti. To radno skrbništvo je imalo zadatak da naplati doprinose od obveznika